

Ekosystemkartläggning Himle verksamhetsområde

Varbergs kommun

2020-11-27

Innehåll

Vad är ekosystemtjänster?.....	3
Varför arbeta med ekosystemtjänster?	4
Metod.....	5
Ekosystemkartläggning.....	6
Biologisk mångfald	6
Pollinering.....	7
Luftrening, kolbindning och temperaturreglering.....	8
Bullerdämpning och visuell barriär	9
Vattenrening, näringsreglering och flödesreglering	10
Rekreation och hälsa	11
Naturpedagogik och kulturarv	12
Matproduktion	13
Värdetrakter för ekosystemtjänster eller Hotspots	14
Bilaga 1	15
Kartläggningsstöd för ekosystemtjänster för fältarbete	15
1. Biologisk mångfald	15
2. Pollinering.....	15
3. Matproduktion	15
4. Luftrening, kolbindning och temperaturreglering.....	16
5. Bullerdämpning och visuell barriär	16
6. Vattenrening, näringsreglering och flödesreglering.....	16
7. Rekreation och hälsa	17
8. Naturpedagogik och kulturarv.....	17

Vad är ekosystemtjänster?

Ekosystemtjänster är alla produkter och tjänster som ekosystemen ger människan och som bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Det kallas ekosystemtjänster för att de är beroende av naturens ekosystem. Ett ekosystem är ett område i naturen, där alla delar jobbar tillsammans. Växter, djur, småkryp, vatten, maskar – alla delar är viktiga. Ett ekosystem kan till exempel vara ett korallrev, en skog eller området runt en stubbe. Begreppet används för att skapa förståelse för att människors överlevnad och välmående är beroende av de tjänster som ekosystemen ger. Ekosystemtjänster synliggör vårt beroende av fungerande ekosystem.

Ekosystemtjänster delas ofta in i fyra kategorier:

1. **Försörjande ekosystemtjänster:** ger mat, energi, vatten och råvaror som vi behöver för att överleva och för att leva ett gott liv.
2. **Reglerande ekosystemtjänster:** bidrar till att förbättra vår livsmiljö genom att till exempel rena luften, pollinera, förbättra klimatet eller skydda mot extremväder.
3. **Kulturella ekosystemtjänster:** att ekosystemen tillhandahåller naturmiljöer lämpliga för till exempel friluftsliv, rekreation och pedagogik. Naturen ger oss attraktiva rekreativmiljöer, som bidrar till förbättrad hälsa och välbefinnande, och är en plats för inspiration, lärande och underhållning.
4. **Stödjande ekosystemtjänster:** är förutsättningen för att övriga tjänster ska fungera, exempelvis fotosyntes, jordmånsbildning och geokemiska kretslopp dvs. ekosystemens grundläggande funktioner, själva förutsättningarna för att de andra ekosystemtjänsterna som biologisk mångfald och naturliga kretslopp.

Källa: Naturvårdsverket

Ekosystemen är känsliga. Under de senaste hundra åren har vi människor inte varit så rädda om ekosystemen. Vi har huggit ner mycket skog, fiskat upp alldeles för mycket fisk och förstört marker. Dessutom har vi släppt ut föroreningar, som gjort att luften blivit sämre och att klimatet förändrats. Det här gör att många ekosystem är hotade. När ekosystemen rubbas kan det få negativa konsekvenser – från övergödda vattendrag och insektsdöd till torka och översvämning. I samhällsplaneringen kan det ofta vara både billigare och bättre att jobba med ekosystemtjänster för att bevara och förstärka naturliga processer än att hitta på nya tekniska lösningar.

Varför arbeta med ekosystemtjänster?

Växter renar luft och vatten, bin pollinerar grödor och naturen ger oss möjlighet till rekreation. Detta är viktiga ekosystemtjänster som är en grundförutsättning för vår hälsa och välfärd. För att planera hållbart måste hänsyn tas till ekosystemtjänster i kommunal planering, utveckling och förvaltning. När grönskans roll räknas in i strategiska planering skapas attraktiva platser för de människor som bor i och besöker kommunen, samtidigt som värdet för tjänsterna synliggörs. Planering med ekosystemtjänster kan generera positiva synergier, till exempel mellan klimatanpassning och attraktiva boendemiljöer. Hur vi använder mark och vatten, planerar och bygger är centralt för att bevara och utveckla ekosystemens kapacitet att leverera ekosystemtjänster. Genom att synliggöra ekosystemtjänster kan alla – politiker, myndigheter, kommuner, företag, organisationer och privatpersoner – fatta mer medvetna och hållbara beslut.

Ett ekosystem kan bidra med olika typer av ekosystemtjänster, så kallad mångfunktionalitet. Grönområden, grönska och vatten tillhandahåller ekosystemtjänster som kan ge bättre luftkvalitet, bättre lokalklimat, bullerdämpning och möjlighet till närodlad mat och naturupplevelser. En skog kan bidra med vattenreglering, kolbindning, pollinering, natur för upplevelser och produktion av livsmedel, träråvara och bioenergi. Ekosystemtjänsterna är ofta beroende av varandra. Stor variationsrikedom i form av landskap med många olika typer av ekosystem, livsmiljöer och arter, samt stor genetisk variation inom arterna ger ekosystem som är robusta och tåliga. Det innebär att de är motståndskraftiga och har förmåga att anpassa sig och vidareutvecklas trots olika störningar, vilket har betydelse för fortsatt leverans av ekosystemtjänster.

Människan kan delvis ersätta vissa ekosystemtjänster, men många är oersättliga. Flera alternativ till ekosystemtjänster som har utvecklats av människor har visat sig vara mindre effektiva och dessutom dyra. Ett exempel är konstruktioner byggda för att skydda mot översvämningar vid kuster. Trots att arbetet för bevarande av biologisk mångfald och naturvärden pågått under flera decennier fortsätter förlusten av arter och deras habitat, både lokalt, nationellt och på en global skala. Denna utveckling hotar inte bara naturen i sig utan även våra samhällen, eftersom naturen och den biologiska mångfalden är basen för ett stort antal processer och funktioner som upprätthåller ekosystemen och levererar ekosystemtjänster till samhället.

Klimatförändringarna väntas för Sveriges del bland annat innebära att frekvensen och intensiteten av regnoväder ökar, en ökad sannolikhet för värmeböljor under sommaren och att medeltemperaturen, framför allt under vinterhalvåret, ökar. Detta kommer att medföra ytterligare risker och kostnader kopplade till stigande havsnivåer, häftigare stormar, översvämningar och värmeböljor, både för den enskilda individen och för samhället. Särskilt i större samhällen utgör den ökade risken för översvämningar ett problem, eftersom den stora andelen hårdgjord yta gör tätorter känsliga för stora regnmängder (Naturvårdsverket 2009). Ekosystemtjänster i form av grönytor och träd fungerar här för system för flödesreglering och temperaturreglering samt skuggning.

Regeringen har sammanställt etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Etappmålet om betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster är en del av det nationella arbetet för att uppnå de svenska miljömålen: *Senast år 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.*

Metod

Den västra delen av planprogrammet Himle besöktes i fält hösten 2020 och karterades utifrån valda ekosystemtjänster med hjälp av en framtagen checklista. Se bilaga 1 för checklista för kartläggningen av ekosystemtjänster. Områdena har därefter värderats utifrån områdets förutsättningar för varje tjänst och försetts med poäng. Varje tjänst har värderats och indelats i 3 nivåer, där 3 utgör högsta poäng. Ekosystemtjänsterna flödesreglering, näringsreglering och vattenrening redovisas i samma karta, då de alltid korrelerar till varandra. Samma gäller för luftrening, kolbindning och temperaturreglering, eftersom dessa tjänster till stor del är beroende av samma strukturer. Alla ekosystemtjänster finns redovisade och illustrerade i GIS-material. Kartan värdekärnor eller hotspots för ekosystemtjänster redovisar det sammanlagda värdet för samtliga ekosystemtjänster inom ett område. Områden med högt värde för flera ekosystemtjänster är de som är de viktigaste att bevara ur ett ekosystemperspektiv. Områdenas sociala värden har analyserats och klassats enligt Boverkets kartläggningsmetod för landskapets upplevelsevärden. De har sedan analyserats i en excelfil och räknats till ekosystemvärdet *Rekreation och hälsa* som är indelat i 3 olika nivåer beroende på bland annat antalet upplevelsevärden.

Ekosystemtjänsterna kartlades och grupperades därmed på följande sätt:

Biologisk mångfald Pollinering Matproduktion Luftrening, kolbindning och temperaturreglering Bullerdämpning och visuell barriär Vattenrening, näringsreglering och flödesreglering Rekreation och hälsa Naturpedagogik och kulturarv

Följande värden från Boverkets kartering av landskapets upplevelsevärden ligger till grund för kategorien *Rekreation och Hälsa*:

Stort o fritt Ostördhet Fritt från buller Variationsrik miljö Vackert Trärikt Naturartat Växter o djur	Lugn o fridfullt Möjlighet att hålla sig pigg Möjlighet att hålla sig i form Möjlighet att bli lugn Trygg o säkert Välstädat Park
---	--

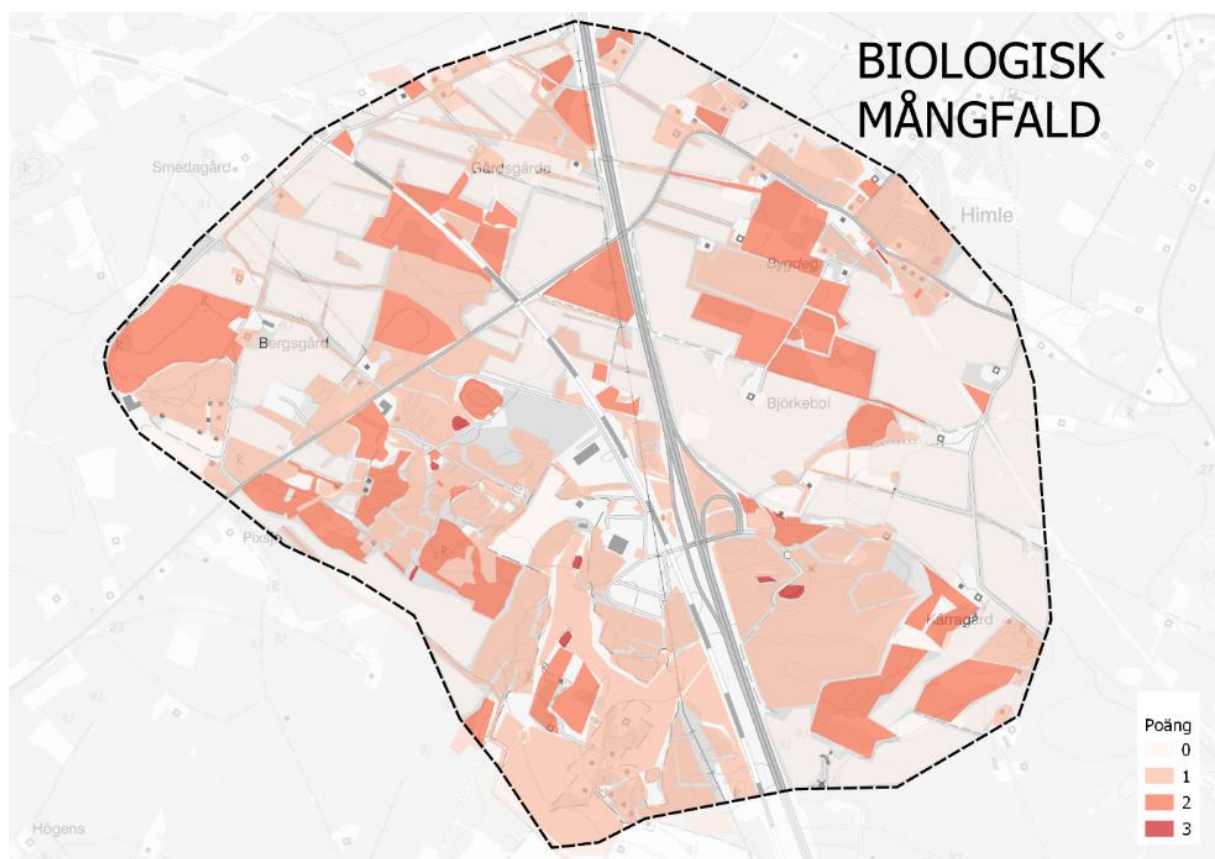
Kartläggningmaterialet har sedan matas in i Q-GIS och schematiserats för varje ovanstående ekosystemtjänst kategori. De i detta dokument bifogade kartorna härstammar från denna analys.

Ekosystemkartläggning

Nedan följer en sammanfattning av resultaten för varje ekosystemkategori som även visas schematiskt i kartor för de olika ekosystemvärdena.

Biologisk mångfald

Biologisk mångfald är en så kallad stödande ekosystemtjänst och en förutsättning för ekosystemens långsiktiga förmåga att producera andra ekosystemtjänster, exempelvis pollinering och skadedjursreglering. Biologisk mångfald påverkar hur effektiva, eller produktiva, ekosystemen är och bidrar till ekosystemens resiliens; förmågan att återhämta sig efter förändringar och störningar, både naturliga och skapade av människan (Hooper et al., 2005; Isbell et al., 2011, Elmqvist 2003).

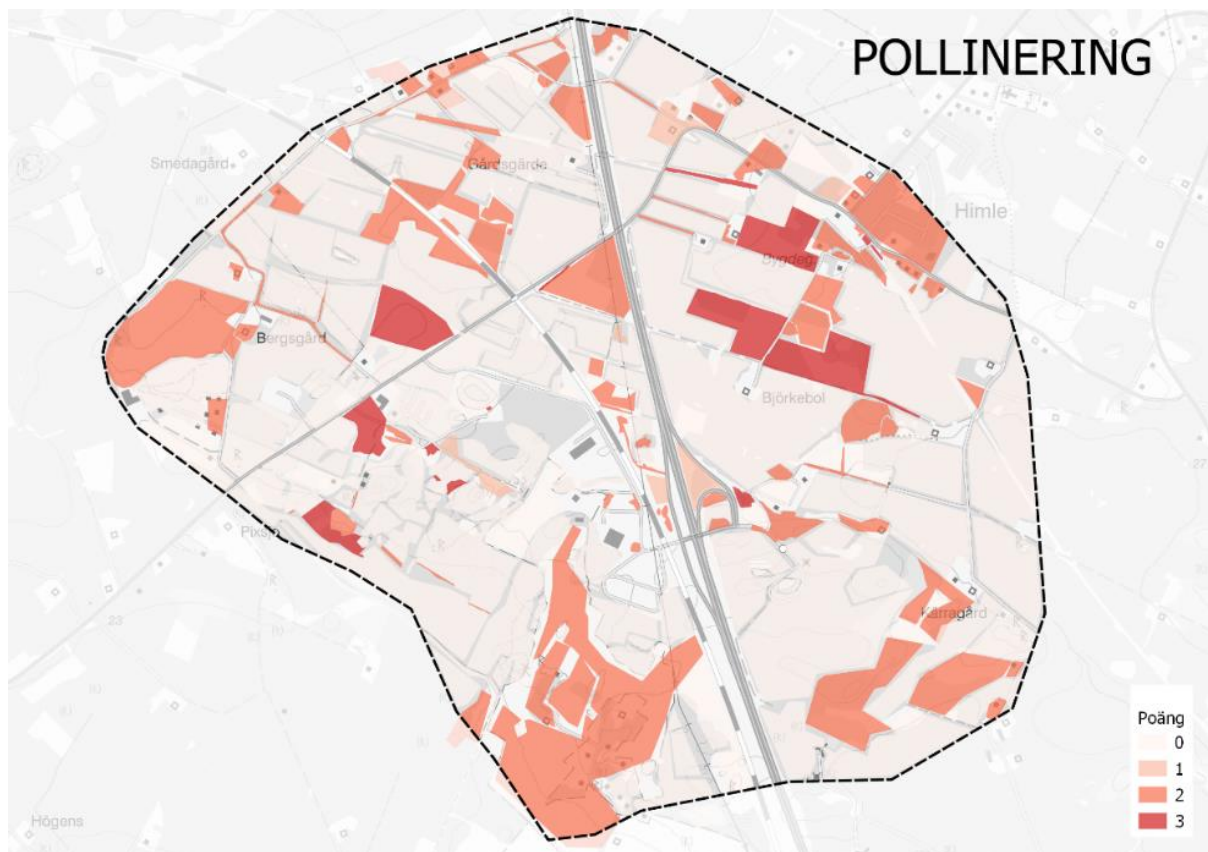

De högsta värdena för biologisk mångfald i Himles verksamhetsområdet är till stor del knutna till damm miljöerna med sin stora groddjursdiversitet och visas i ovanstående karta som områden med tre poäng. Men även hävdade ängs- och hagmarker med högre floravärden visar upp en hög biologisk mångfald och visas som områden med två poäng. De många sandiga miljöerna, numera ganska sällsynta miljöer, är av stort värde för olika insekters livscykel och har därför, på grund av att de ger upphov till stor biologiska mångfald fått två poäng.

Pollinering

Ofta kommer bin på tal när man pratar om ekosystemtjänster. Bin är en av våra viktigaste pollinatörer och har en stor betydelse för livsmedelsproduktionen eftersom insektpollinering är förutsättningen för de flesta blommande grödor – från äpplen och blåbär till kaffebönor. I en naturlig miljö med biologisk mångfald avlöser blommande växter varandra under säsongen och många olika insekter hjälps åt att pollinera.

Många av våra grödor är beroende av pollinering för att grödan ska producera den del av växten som vi äter. Pollinering säkrar inte bara att det blir en skörd utan medför även att dess kvalitet blir större och bättre. I Sverige är det främst insekter som fungerar som pollinerare såsom bin och humlor, men även blomflugor och fjärilar har en viktig roll.

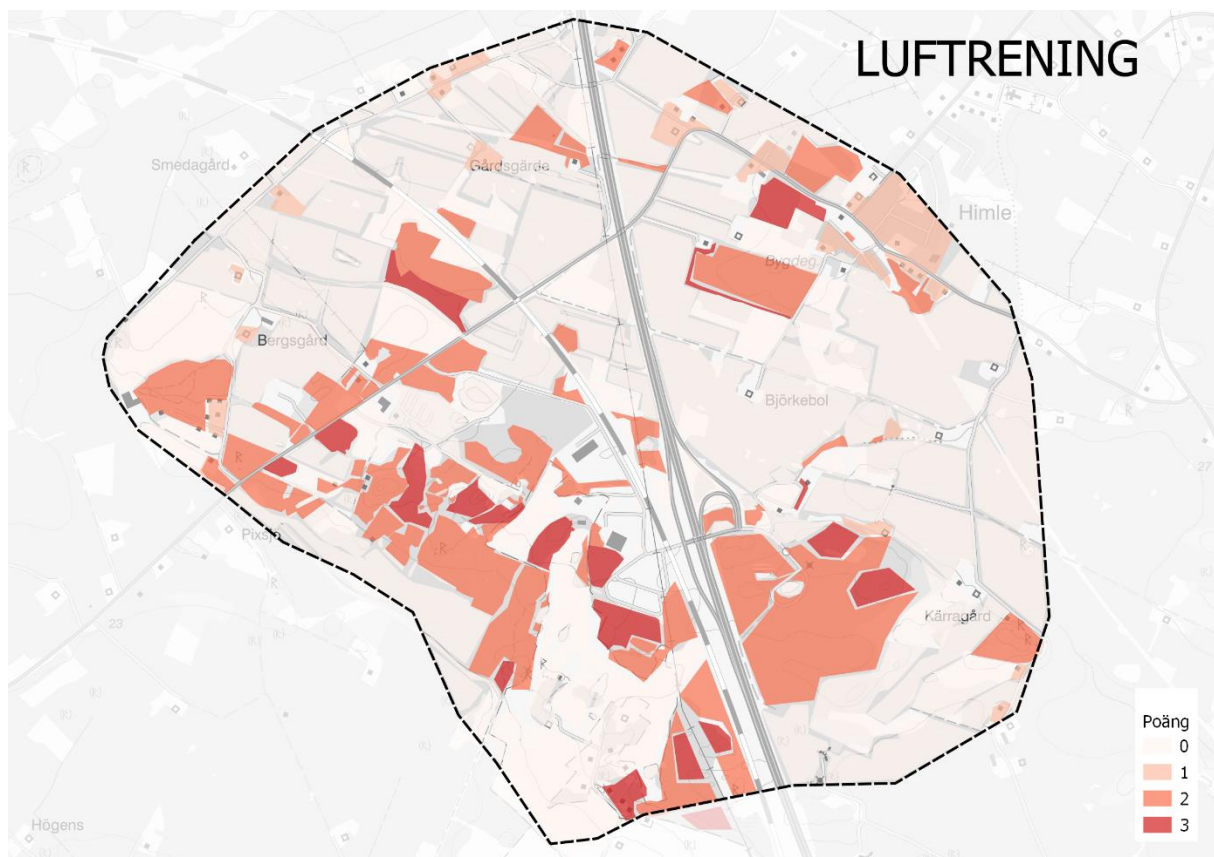

De högsta pollineringsvärden i ett landskap är oftast knutna till blommande ängs- och hagmarker. Detta är även fallet i Himle, där dessa områden har fått tre poäng (se karta ovan). Även de sandiga miljöerna har fått tre poäng, eftersom de utgör en sådan viktig livsmiljö under pollinerarnas olika livscykel. Även brynmiljöer är viktiga miljöer för insekter, då dessa oftast består av blommande och nektarrika buskar.

Luftrening, kolbindning och temperaturreglering

Vegetation bidrar till rening av luft och har därför stor betydelse för områdenas luftkvalitet. Damm och andra partiklar fastnar på träd, blad, grenar och stammar. Dessa partiklar spolats sedan bort av regn. Vegetation har också förmågan att absorbera till exempel ozon, koldioxid och kväveoxider. Trädens struktur gör dessutom att luften stiger uppåt och tar med sig skadliga ämnen. Vidare bidrar luftomväxling, till exempel parkbris och sjöbris mellan stad och land till att förorenad luft byts ut mot ren luft.

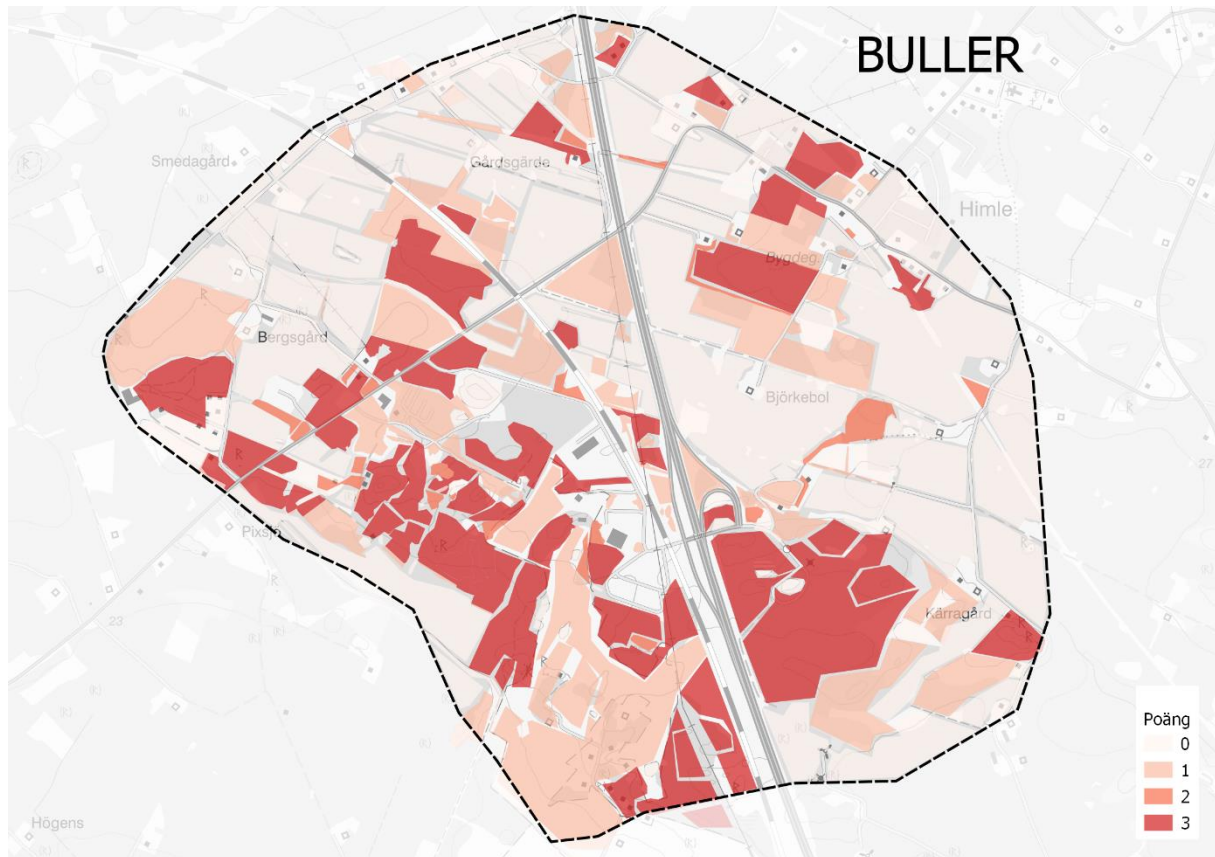
Vegetation bidrar även till att sänka temperaturen. Temperaturskillnad mellan stad och landsbygd, särskilt nattetid, skapar en parkbris som gör att svalare luft från landsbygd och naturområden kommer in i tätbebyggelsen. Även enskilda träd i ett område har lokalt denna effekt. De ger dessutom skugga och skyddar mot UV-strålning, ökar luftfuktigheten genom transpiration och genom att skapa luftströmmar. Även vattenytor och våtmarker kan sänka temperaturen genom transpiration.

Bland skogar är det främst blandskogar som har den högsta effekten på dessa ekosystemfaktorer. Dessa har därför fått tre poäng i ovanstående karta. Barrskogar har en lite lägre effekt och visas som två poäng. Eftersom det finns mycket barrskog i Himle, är antalet områdena med två poäng många.

Bullerdämpning och visuell barriär

Naturens bullerdämpande förmåga beror främst på hur kuperad naturen är och hur mycket vegetation naturen rymmer. Forskning kring vegetation och bullerdämpning visar att ett 25 m brett trädhälte kan dämpa ljudnivån med 7 dBA, 45 m bred naturlig gräsmark kan dämpa upp till 9 dBA. Vegetation intill bullerkällor har en betydande bullerdämpande effekt. Växter bidrar också till att osynliggöra bullerkällan, vilket har visats leda till att människor upplever ljudet som lägre (Watts et al., 1999).

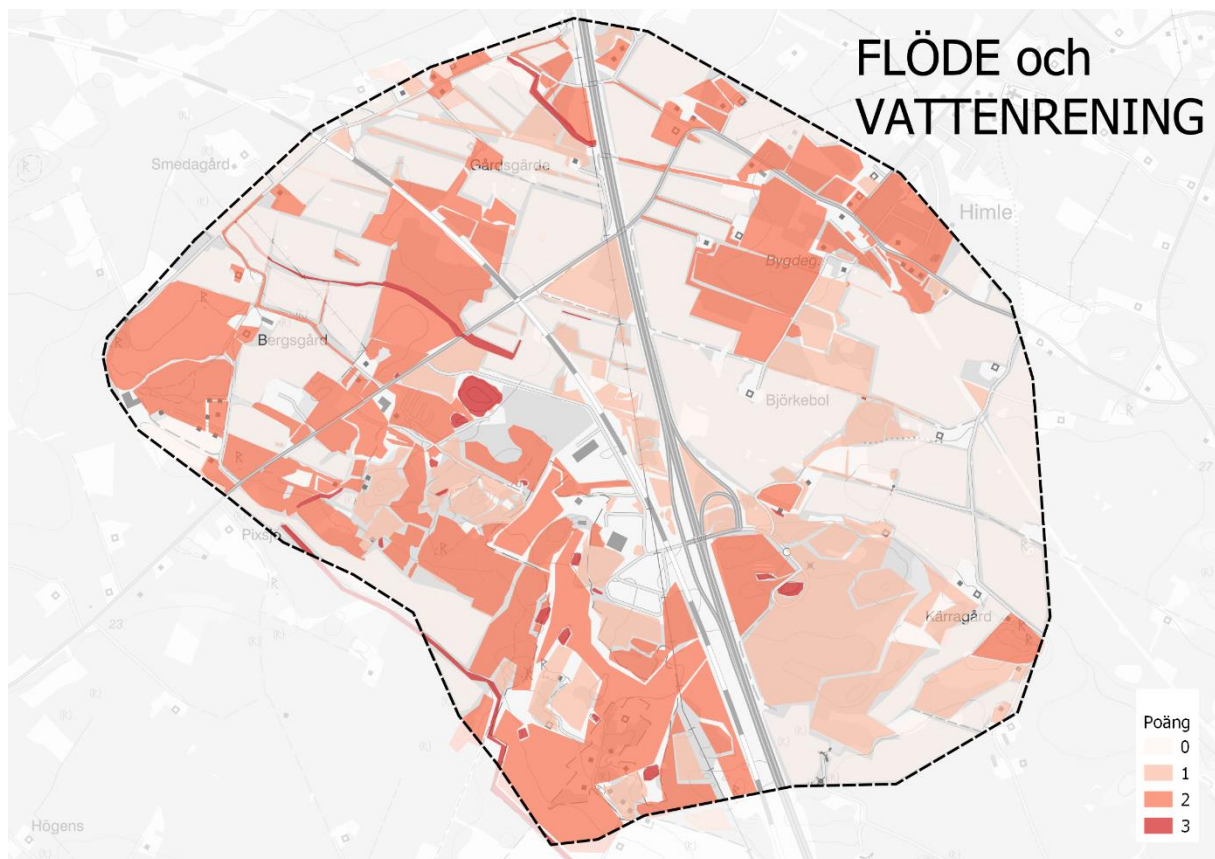
De är därför främst trädvegetationen som har fått högst poäng i ovanstående illustration, då landskapet i sig inte är så kuperad. Det finns dock mycket skogsvegetation i Himle, som visas i form av de mörkare partierna. Dessa områden är en viktig och väl fungerande bullerdämpare för bland annat trafikbullret från motorvägen.

Vattenrening, näringsreglering och flödesreglering

Naturen bidrar med ekosystemtjänsten vattenrening genom att vegetation och organismer både tar upp näringsämnen och bryter ner föroreningar. På så sätt hindras övergödning och förorening av våra vattenmiljöer.

Vattenrening sker på de flesta naturmarker, men vissa marker, t.ex. våtmarker och naturområden med genomsläpplig jordmån, har större betydelse för tjänsten. Rening av utsläpp sker även i sjöar och vattendrag. Det är dock av stor vikt att utsläpp renas innan de når vattenmiljöer eftersom deras buffertförmåga redan är ianspråktagen av tidigare och pågående utsläpp.

Naturområden är också viktiga för att reglera vattenflöden. Tjänsten medför att risken för översvämning minskar, färre erosionsskador uppstår och att vattenreningen kan bli mer effektiv.

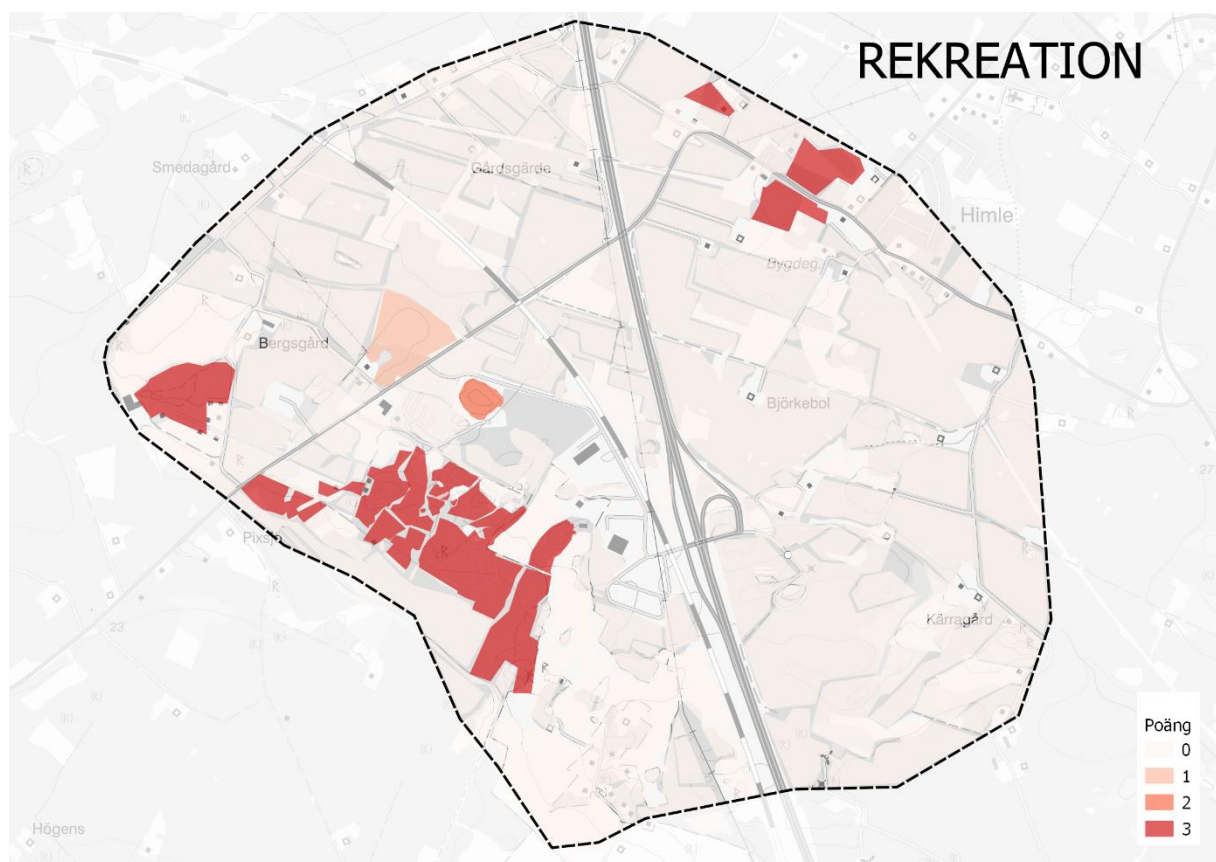
Alla grönområden bidrar till näringsreglering och i viss mån till flödesreglering på grund av interception (när växterna fångar upp näring och nederbörd som sedan avdunstar och därför inte når marken). Detta förklarar varför nästan alla områdena med vegetation har två poäng, medan samtliga vattenområdena har fått tre poäng och är mörkröda i kartan.

diversitet

Rekreation och hälsa

Vistelse i naturen innehåller oftast en viss grad av fysisk aktivitet och även sociala interaktioner. Dessa kan vara i form av motionsaktiviteter eller mer lugna aktiviteter såsom att långsamt promenera genom skogen på jakt efter svamp och bär. Att vistas i naturen gör att man kan utmana kroppen på andra sätt än i en bebyggd miljö, såsom att springa i terräng, klättra och promenera på ojämna underlag. Variationen av aktivitet och rofullhet är viktigt för både för barn och vuxna. Naturmiljöer har också positiv inverkan på vår mentala hälsa där forskning till exempel visar att stress minskar genom vistelse i olika slags naturmiljöer (Collado et al. 2017). Även positiva hälsoeffekter har kunnat påvisas bara genom att se natur och grönska genom ett fönster (Ulrich, 1984).

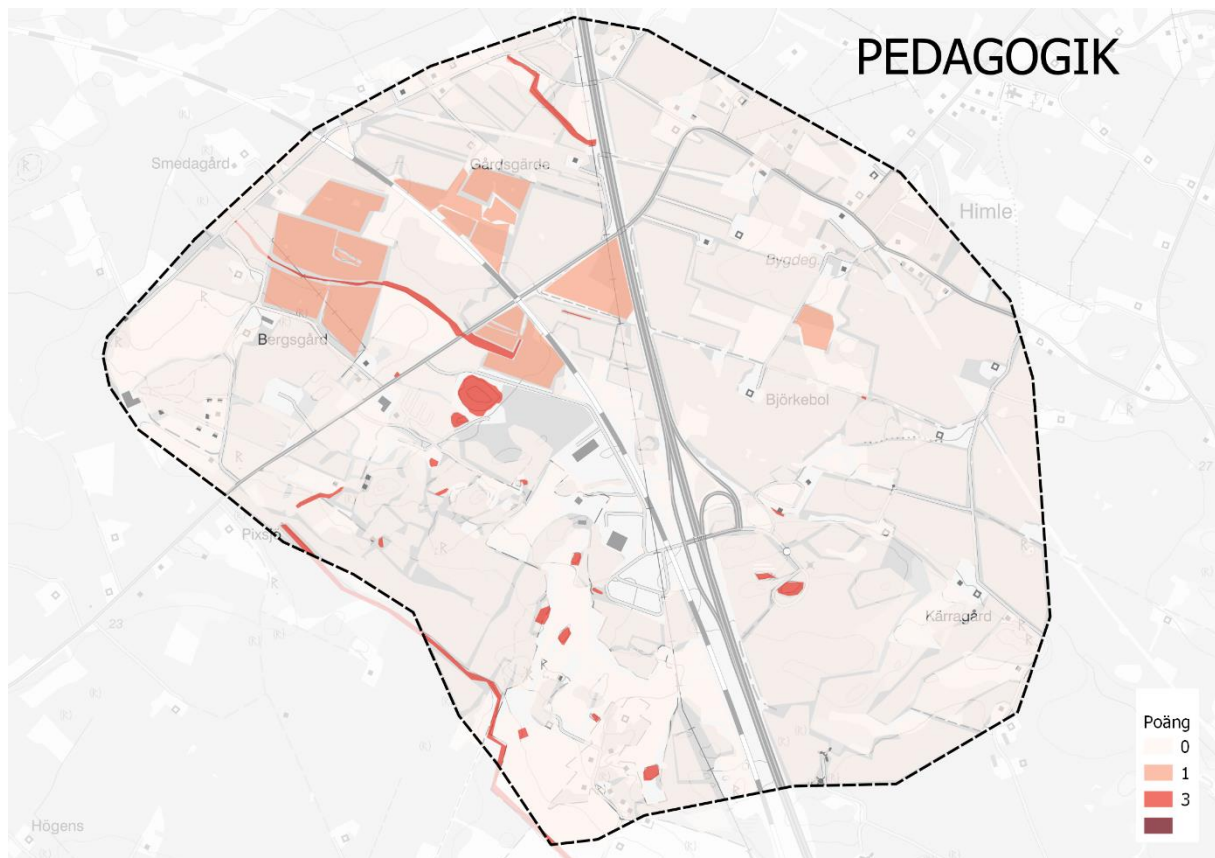
Gemensamt för vistelserna är att landskapet påverkar oss och ger oss olika upplevelser. I ekosystemvärdet rekreation ingår även kartläggningen av Boverkets upplevelsevärden. Boverket har med denna rapport försökt att få svar på vad som är viktigt för människor när de vistas ute och hur utbudet av olika typer av kvaliteter är.

Skogsområdena i södra Himle har här fått högsta poäng. Anledning till detta är att de ger upphov till många olika upplevelsevärden såsom naturliga, variationsrika, trärika miljöer med promenadstigar där man både kan motionera, men även vistas och promenera för att uppnå ett lugn. Dessa områden har därför fått tre poäng och visas som mörkröda i kartan. Även vattenmiljöer är av människor högst uppskattade naturmiljöer. De bjuder in till barnens lek och har en avslappnade och lugnande effekt på oss människor, samtidigt som även vattenaktiviteter såsom sportfiske mm. kan bedrivas. Vattenområden erbjuder därmed många upplevelsevärden och har fått två poäng.

Naturpedagogik och kulturarv

I naturen finns många källor till inläring, inspiration och kunskap. Genom naturpedagogik kan barn och elever skaffa sig förståelse för naturliga kretslopp, djur, växter och hela ekosystem. Människans nyttjande eller brukande av naturen kan ge tydliga kulturhistoriska avtryck och berättar om människans historia. Äldre parker, kanaler, alléer, fornlämningar och gamla träd ger upplevelsevärden genom att berätta om platsens historia, vilket kan bidra till att platsens identitet stärks. Genom att förlägga undervisning även i icke naturrelaterade ämnen utomhus kan omväxling och nya perspektiv underlätta inläringen. Möjlighet till naturpedagogik är en viktig ekosystemtjänst, eftersom den bidrar med insikt om varför den biologiska mångfalden är viktig och varför vi behöver värna om miljön, både för vuxna såsom för barn.

För denna ekosystemtjänst har ingen särskild analys av skolors användning av området i form av enkätstudier mm. utförts. Anledningen är att det inte ligger en skola inom närområdet och det därför är osannolikt att området används av skolor. Det finns dock mycket potential i Himles naturområdena för att användas för naturpedagogik, både av förskolor, skolor och allmänheten. Genom att tillgänglig göra grönområdena mera samt bjuder in större delar av allmänheten till rekreation skulle höja områdets potential betydligt. Det är framförallt vattenområden som lämpar sig särskilt bra för naturpedagogik, både genom sin biologiska mångfald och diversitet. Det är anledningen till att vattenområdena i Himle har fått två poäng, då de lätt skulle kunna användas för naturpedagogik, både av besökare och kanske även av skolor i framtiden.

Matproduktion

Matproduktion, både storskalig och småskalig odling, är alltmer viktigt ur ett ekologiskt perspektiv. I framtiden, när behovet av minskade transporter och konkurrensen om naturresurser bli större, blir denna ekosystemtjänst alltmer viktig. Småskalig odling bidrar även till ett flertal kulturella ekosystemtjänster såsom hälsa och sociala relationer, men förser även bebyggelsen med estetiska värden.

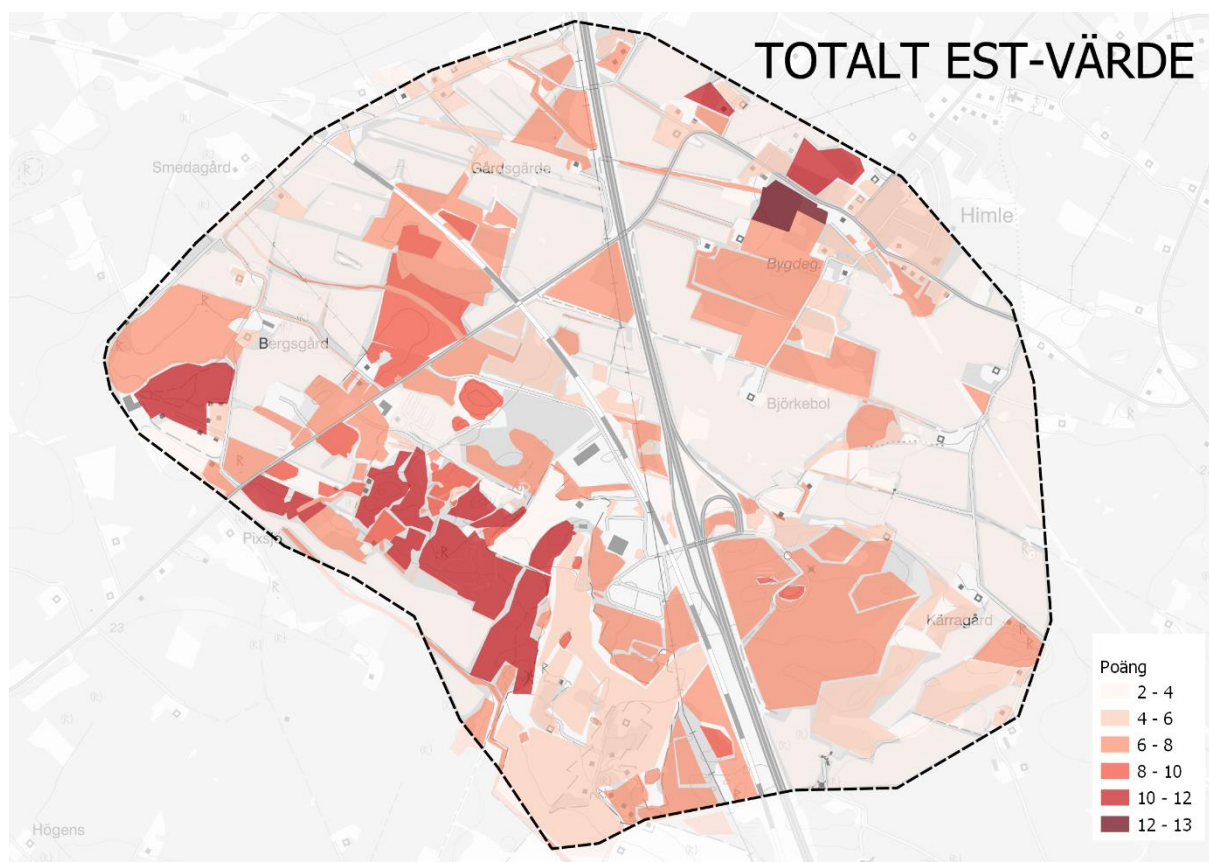
Många av våra grödor är beroende av pollinering för att grödan ska producera den del av växten som vi äter. Pollinering säkrar inte bara att det blir skörd - en välfungerande pollinering medför även att frukten får bättre kvalitet och blir större och mer regelbunden till formen. I Sverige är det främst insekter som fungerar som pollinerare, främst bin och humlor men även blomflugor och fjärilar har en viktig roll.

Det är därför viktig att det finns både nektarkällor och insekternas livsmiljöer i närheten av våra åkrar. All åkermark inom området ger upphov till bra odlingsmarker och har därför fått tre poäng. Det finns ingen annan småskalig odling såsom kolonilotter inom närområdet.

Värde-trakter för ekosystemtjänster eller Hotspots

I följande del presenteras värdekärnor för ekosystemtjänsterna, även kallat för *hotspots*. Dessa utgörs i sammanhanget av områden med högt sammanlagt värde för ekosystemtjänster. Här har den totala poängen för alla ekosystemtjänster slagits ihop, områden med hög totalpoäng syns i mörkare nyans. Värdekärnor för ekosystemtjänster kan benämnas som multi- eller mångfunktionella ytor och på så sätt utnyttja platser mera effektivt.

Ekosystemen i en värdekärna levererar flera ekosystemtjänster och är därför mångfunktionella ur ett ekosystemtjänstperspektiv. Det betyder inte att mångfunktionella områden nödvändigtvis är viktigare än andra. Hur viktigt ett område och en ekosystemtjänst är relaterar också till vilket behov av ekosystemtjänsten som finns på platsen.

Rent automatiskt blir det mestadels områden som både har många sociala och ekologiska värden som får de högsta poängen och blir så kallade *hotspots*. I Himle blir det därför de södra skogsområdena och groddammarna, som innehar både ett flertal upplevelse- och ekologiska värden som får högsta antal ekosystempoäng. Det är dessa områden som har de högsta värdena ur ett ekosystemtjänst perspektiv och är så kallade *hotspots*. Det är dessa områden som därför har det högsta bevarande värde ur detta perspektiv.

Bilaga 1

Kartläggningsstöd för ekosystemtjänster för fältarbete

1. Biologisk mångfald

Kriterium biologisk mångfald

Hög kapacitet- 3 poäng

- Artrika ängs- och betesmarker
- Områden med flertalet fynd av rödlistade arter, naturvårdsarter eller signalarter
- Jätteträd och äldre träd med rik lav- och mossflora
- Vatten med höga naturvärden
- Mosaiklandskap med äldre ekosystem
- Klass 1 naturvärden

Kapacitet – 2 poäng

- Strukturer med vatten, stenmurar med höga artvärden
- Övriga ängs- och betesmarker (Ej vall och åker)
- Områden med enstaka fynd av rödlistade arter, naturvårdsarter eller signalarter
- Klass 2-3 naturvärden

Viss kapacitet- 1 poäng

- Områden med få naturvärden men bra strukturer för hög biologisk mångfald t.ex. skogar > 5 ha, halvöppna gräsmarker,
- Artificiella miljöer med hög mångfald såsom koloniområden, kyrkogårdar.
- Klass 3-4 naturvärden

2. Pollinering

Kriterium pollinering

Hög kapacitet- 3 poäng

- Artrika ängs- o hagmarker
- Artrika blommande gräsmarks-, sandmarksytor, vägkanter och bryn

Kapacitet – 2 poäng

- Övriga ängs- och hagmarker
- Bebyggelse med stor andel grönska.
- Parker eller gräsytor med hög variation eller örtrikedom

Viss kapacitet – 1 Poäng

- Bebyggelse med viss andel grönska
- Öppen gräsmark med viss variation

3. Matproduktion

Kriterium matproduktion

Hög kapacitet- 3 poäng

- Jordbruk, bete, åker

Kapacitet – 2 poäng

- Odlingsslotter

Viss kapacitet- 1 poäng

- Mindre matproducerande strukturer såsom, balkonger eller pallkragar
-

4. Luftrening, kolbindning och temperaturreglering

Kriterium luftrening

Hög kapacitet - 3 poäng

- Blandskog

Kapacitet – 2 poäng

- Lövskog och barrskog var för sig.
- Bebyggelse med stor andel grönska.

Viss kapacitet- 1 poäng

- Urban grönstruktur med lummig karaktär eller trädklädd (ej gräsmattekaraktär)

5. Bullerdämpning och visuell barriär

Kriterium för bullerdämpning

Hög kapacitet- 3 poäng

- Skogsområden med medelbredd > 50 m
- Stora upphöjningar i terräng > 50 m

Viss kapacitet –2 poäng

- Övriga skogsområden
- Lätt kuperad terräng

Viss kapacitet –1 poäng

- Öppna gräsmarker och grönstruktur

6. Vattenrening, näringsreglering och flödesreglering

Kriterium för flödesreglering

Hög kapacitet- 3 poäng

- Sjöar, vattendrag och våtmarker
- Grönområde där större delen utgör en lågpunkt
- Anlagda dagvattendammar
- Diken

Kapacitet – 2 poäng

- Grönområde där större delen ligger på mark med god infiltration (sand, morän, torv, silt).

Viss kapacitet- 1 poäng

- Övriga grönområden
- Bebyggda områden såsom golfbanor, kyrkogårdar, parker med mycket stor andel grönska på mark med god infiltration.

7. Rekreation och hälsa

Kriterium för rekreation och hälsa

3/Högt värde

- Grönområden och stråk av betydelse för hälsa och rekreation för boende i hela kommunen
- Grönområden med strukturer som möjliggör aktiv rekreation såsom spårcentraler, friluftsgård, motionsspår (elljus), skidspår, allmänna badplatser.
- Grönområden som innehåller 8 eller flera upplevelsevärden:

2/Värde

- Grönområden och stråk av betydelse för hälsa och rekreation för boende i närområdet för sin vardagsmotion.
- Grönområden med strukturer som möjliggör rekreation såsom mindre stigar/mindre anläggningar.
- Grönområden och grönytor som har exempelvis pulkabacke, isar, boulderingmöjligheter.
- Grönområden som innehåller 6-7 upplevelsevärden

1/Visst värde

- Alla övriga anlagda grönytor som är funktionella för rekreation och möten mellan människor såsom lekplatser mm.
- Grönområden som innehåller 4-5 upplevelsevärden

Boverkets Upplevelsevärden:

<ul style="list-style-type: none">• Stort o fritt• Ostördhet• Fritt från buller• Variationsrik miljö• Vackert• Trärikt• Naturartat• Växter o djur	<ul style="list-style-type: none">• Lugn o fridfullt• Möjlighet att hålla sig pigg• Möjlighet att hålla sig i form• Möjlighet att bli lugn• Trygg o säkert• Vilstädat• Park
--	---

8. Naturpedagogik och kulturarv

Kriterium för naturpedagogik och kulturarv

3/Högt värde

- Grönytor med höga naturvärden med tydligt syfte för naturpedagogik, exempelvis en våtmark med fågeltorn eller en damm med groddjur och informationsskylt.
- Platser med höga naturvärde som genom sina naturvärden har potential att användas för naturpedagogik.
- Natur- och kulturresevat med leder och entréer.
- Alla sjöar, vattendrag och våtmarker samt strandkanten

2/Värde

- Grönytor utpekade av pedagoger.
- Grönytor med påtagligt naturvärde inom 300 meters avstånd till skola eller förskola.
- Äldre parker, anlagda grönområden med högre biologisk mångfald och områden med fornlämningar som vittnar om platsens kulturhistoria och bidrar till platsens identitet.
- Odlingsträdgårdar/odlingslotter som är tillgängliga för förskolor eller skolor.

1/Visst värde

- All natur inom 300 meters avstånd till skola eller förskola som inte är svåra att vistas i till följd av barriärer, höjdskillnader eller andra störande strukturer.
- Alla övriga anlagda grönområden
- Övrig kulturlandskap